

Hilkensberg Zandarium Project

Herstel van leefgebied voor wilde bijen & biodiversiteit in het Voedselbos Hilkensberg

Aanleiding

Europa ziet een zorgwekkende afname van wilde bestuivers. De [nieuwste update](#) van de IUCN Rode Lijst toont dat bijna 100 extra wilde bijensoorten recent zijn toegevoegd aan de categorie 'bedreigd'. [20 procent](#) van de wilde bijensoorten in Europa wordt [met uitsterven bedreigd](#). In België en Nederland ligt dat percentage tussen de [30 en 40 procent](#). Veel soorten kunnen bovendien niet worden beoordeeld door datagebrek, waardoor de daadwerkelijke situatie vermoedelijk ernstiger is dan gerapporteerd. Verlies aan leefgebied en [landbouwgif](#) worden als de belangrijkste oorzaken genoemd.

Niet alleen pesticiden zijn een probleem maar ook de grond die potdicht zit. Het boerenland moet meer voedsel opleveren dan 50 jaar geleden. Grasland wordt tot zes keer per jaar gemaaid en bemest. De grond is te dicht. Bijen kunnen geen gangen meer graven, geen broedkamers maken terwijl meer dan 80 procent van de bijen onder de grond broedt. 359 wilde bijensoorten, waaronder 31 hommels leven niet boven, maar [onder de grond](#). Met de wilde bij gaat het minder goed dan met de honingbij.

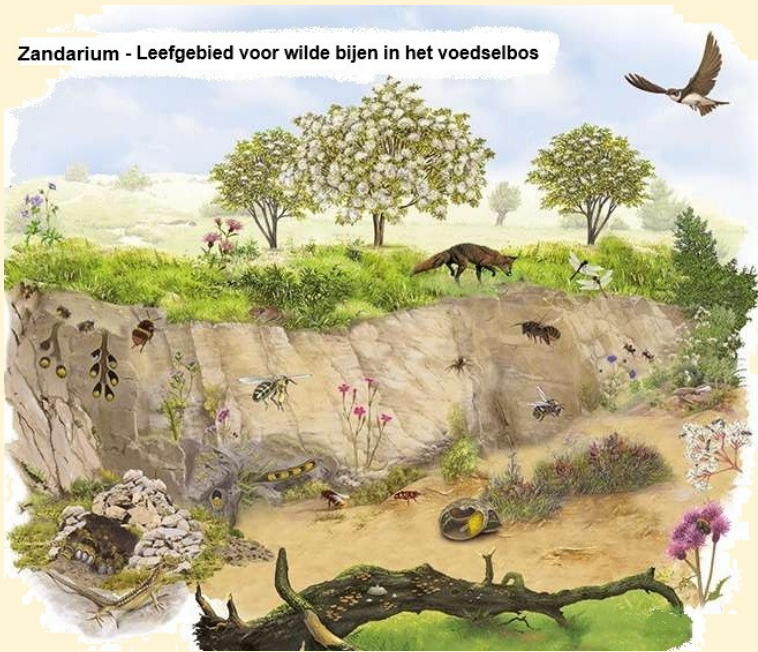

Wilde bijen vervullen een cruciale rol in ecosystemen. Ze bestuiven wilde planten, bomen, struiken en meer dan 75% van onze voedselgewassen. Zo zijn onze appels en peren ontstaan doordat een bestuiver haar werk heeft gedaan. Dat geldt ook voor tomaten of koffie. Nederland herbergt bijna [360 soorten wilde bijen](#), waarvan ongeveer de helft achteruitgaat. Soorten zijn zeldzaam geworden of zelfs uitgestorven doordat het leefklimaat in ons land enorm is achteruit gegaan.

- [Honingbijen](#) – 1 soort
- [Solitaire bijen](#) – ongeveer 330 soorten
- [Hommels](#) – ongeveer 30 soorten

Het [Hilkensberg Zandarium Project](#) gelegen in [Voedselbos Hilkensberg](#) is één van de grootste zelf gegraven Zandariums van Europa en biedt een concreet antwoord door habitat te herstellen en educatie en monitoring te integreren.

Zandarium - Leefgebied voor wilde bijen in het voedselbos

Solitaire bijen

Solitaire bijen, de naam zegt het al, leven alleen. Dus niet in een volk zoals de honingbij. Er zijn meer dan 300 verschillende soorten solitaire bijen. Het herkennen is niet eenvoudig. Sommige zijn ongeveer net zo groot als honingbijen, circa 1,5 cm, andere niet groter dan een paar millimeter. Bij solitaire bijen heb je alleen vrouwtjes en mannetjes, dus geen koningin.

Graafbijen

200 soorten bijen leggen hun eitjes in gangen in de grond. Zie je bijvoorbeeld op een klinkerbestrating in de zon allemaal hoopjes zand en bijtjes die grond in verdwijnen, dan zijn ze daar bezig met het regelen van hun nageslacht. Laat ze hun gang gaan.

Andere insecten die in zand nestelen

Het Zandarium biedt ook habitat aan o.a. de volgende soorten die een bijdrage leveren aan een stabiel en gezond ecosysteem:

- [Graafwespen](#)
- [Metselwespen](#)
- [Zandloopkevers](#)
- Spinnen & [Spinnendoders](#)
- Zandmieren & [Mierenleeuwen](#)
- Vogels en kleine zoogdieren

Herstel van een verdwenen biotoop

Het Hilkenberg Zandarium biedt:

- Verschillende soorten [steilwanden](#)
- Verschillende zand- en leemlagen
- Open zandige bodem voor nestgelegenheid
- Verschillende soorten [dood hout](#)
- [Bloemrijke zones](#) voor voedselvoorziening
- Educatieve informatie voor bezoekers
- Monitoring & Citizen Science

Bronnen & informatie

- IUCN – [Increasing Risks Threaten the Survival of Wild European Pollinators \(2024/2025\)](#)
- Nu.nl – [1 op 5 Europese bijensoorten met uitsterven bedreigd: 'Gevolgen voor voedsel'](#)
- Bijenlandschap.nl – [1 op 5 Europese bijensoorten bedreigd](#)
- VRT.be – [Tot 40 procent van wilde bijensoorten met uitsterven bedreigd in België](#)
- Klimaatcoalitie Nederland – [Wilde bijen, hommels, vlinders en zweefvliegen sterven door landbouwgif](#)
- NOS – [Bijendrama onder de grond: helft wilde bijen bedreigd](#)
- Bijenhouders.nl – [Soorten bijen](#)
- Voedselbos Hilkenberg – [Plan](#)
- Voedselbos Hilkenberg – [Kaart](#)
- Voedselbos Hilkenberg – [Hilkenberg Zandarium Project](#)
- Hilkenberg – [Voedselbos](#)
- Natuurvereniging KNNV – [Graafwespen](#)
- Bestuivers.nl – [Metselwespen en nesthulp](#)
- Bestuivers.nl – [Spinnendoders](#)
- Wikipedia – [Mierenleeuwen](#)
- Wikipedia – [Zandloopkevers](#)
- Bijenstichting.nl – [Steilwand](#)
- Kenniscentruminsecten.nl – [Dood hout leeft](#)
- Landschap Horst aan de Maas – [Bed & breakfast voor vogels en insecten / Bloemstroken inzaaien](#)